

Onze Vogels

54e jaargang no.12, december 1993

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

ose

Tekst: Meindert de Jong
Foto's: Cees Scholtz/ATC.

De Bruinborst Malkoha

De Malkoha's behoren tot een subfamilie van de grote familie der koekoeken.

Het zijn evenwel geen broedparasieten, zoals bijvoorbeeld onze koekoek.

Zij bouwen zelf een nest en brengen ook zelf de jongen groot. Het zijn echte boomvogels, die vrijwel nooit op de grond komen. Ze houden niet van open ruimten om deze vliegend over te steken. Liever lopen ze naar het uiteinde van een tak om vandaar "over te stappen" op een tak van een nabijgelegen boom. Men onderscheidt zes soorten, die alle domicilie hebben in Zuidoost-Azië, van het Himalayagebied tot de grote Sunda eilanden. De held van dit artikeltje, de Bruinborst malkoha (*Phaenicophaeus curvirostris*) komt in een aantal ondersoorten voor op Borneo, Sumatra, Java, Bali en delen van Maleisië. Over het geluid dat deze bijna een halve meter lange vogels produceren, schrijven diverse auteurs verschillend. Zo zegt een auteur: een diep "tok-tok-tok", net als een kloek, die

haar kuikens roept, maar dan vlugger. Anderen horen het geluid als "fju-fju-fju" of "kurr-kurr-kurr" (met gesloten snavel). En tenslotte beweert een waarnemer: "De vogels hebben geen echte zang of muzikale roep". Ze produceren alleen maar wat gutturale geluiden (keelklanken), die waarschijnlijk alleen worden gebruikt om contact te onderhouden tussen de paren of kleine groepjes, als ze zich voortbewegen in de boomtoppen." Hun lengte bedraagt 45 cm waarvan ongeveer 25 cm staart.

Voedsel.

Het voedsel van deze grote vogels is zeer gevarieerd. Net als onze bloedeigen koekoek eten ze wat graag harige rupsen, die door de meeste vogels niet rust worden gelaten. Verder worden mieren, grote insecten, krabben,

hadegissen en slangefjes, die zich tussen het gebladerte van de bomen ophouden, geconsumeerd.

Voortplanting.

Ook het nest wordt, ik zou haast zeggen uiteraard, in bomen gebouwd. Gewoonlijk zit de toekomstige kinderkamer uitstekend verborgen tussen het gebladerte. Doorgaans bevindt het zich op aanzienlijke hoogte. Er worden twee of drie eieren gelegd. Zij zijn kalkwit zonder enige tekening. Wel zegt Hoogerwert, dat ze soms geheel of gedeeltelijk bedekt zijn door een onregelmatig, min of meer transparant vuilachtig laagje, waarvan men de indruk krijgt, dat het na het leggen op de schaal is geraakt.

1

KRUISBEKKEN KRUISBEKKEN

De kruisbekken, geslacht Loxia, zijn opgenomen in de familie Fringillidae, de vinken. Er zijn vier soorten beschreven waarvan twee met een aantal ondersoorten.

Loxia curvirostra, de 'gewone' Kruisbek, komt in niet minder dan 20 rassen voor in Europa, Azië en Noord-Amerika. In het algemeen gesproken zijn de mannelijke exemplaren overwegend steenrood (oranje-bruinrood) tot donker karmijnrood. Kop, oorstreek en rug zijn bruin getint. De vleugels en de gevorkte staart zijn bruinzwart van kleur. De onderbuik is grauwwit en de stuit is rood. Ogen donkerbruin, poten bruin, nagels zwart. De pop is daar waar de man rood is, olijfgroen (groengeel) met een gele waas op borst en stuit. De intensiteit van de kleur van zowel man als pop verschilt al naar gelang het

ras. Dit geldt ook voor de grootte van de vogel waarvoor in het algemeen 16 cm wordt aangegeven, maar een van de hierbij geplaatste foto (nr.1) laat u het ras **poliogyna** zien, dat voorkomt in Marokko, Algerije en Tunesië, dat slechts 12-13 cm groot is en daarmee hoogstwaarschijnlijk het kleinst van alle kruisbekken. **Loxia scotica**, de **Schotse kruisbek**, is 16 cm groot. Man en pop gelijken heel sterk op de gewone kruisbek maar de snavel is zichtbaar steviger. De naam geeft al aan dat deze soort, welke geen ondersoorten heeft, voorkomt in Schotland. Sommigen beschouwen deze soort als een ondersoort van de

gewone kruisbek.

Loxia pityopsittacus, de **Grote kruisbek**, is 17 cm groot en gelijkt eveneens heel sterk op de gewone kruisbek. De soort is echter groter en heeft een opvallend krachtiger snavel met meer gekromde snavelhalften en is dan ook in staat om zwaardere denneappels van de zaden te ontdoen. De soort komt zonder ondersoorten voor in Noorooost-Europa en noordelijk Rusland.

Loxia leucoptera, de **Witband kruisbek**, is de laatste. Ze gelijken ook op de gewone kruisbek alleen hebben ze een zeer opvallende witte dubbele vleugelstreep. Ook de kleine armpen-

nen zijn wit omzoomd. Hun grootte is 15 cm. Ze komen voor in Oost-Europa, Noord-Azië, Japen, Canada, het noorden van de Verenigde Staten van Amerika en op Hispaniola het op Cuba na grootste eiland in de Caraïbische zee.

In alle gevallen is er sprake van een duidelijk verschil in de verschijningsvorm van man en pop. De jonge vogels hebben een zwaar bestreep verkleed. De jonge mannetjes zijn olijfgroenachtig en de jonge poppen zijn bruingrijsachtig.

Karakteristiek voor deze vogels is niet alleen de gekruiste snavel, maar ook hun geblokte vorm, dikke kop, korte loopbenen en gevorkte staart. Zowel de Nederlandse als de wetenschappelijke naam laten aan duidelijkheid niets te wensen over: *Loxia* is afgeleid van het Griekse *Loxos* hetgeen zijwaarts gebogen en 'kruisgewijs' betekent. De punten van zowel de boven- als de ondersnavel zijn sterk verlengd en gekromd waardoor ze elkaar kruisen. Overigens kan de ondersnavel zowel links als rechts de bovensnavel kruisen, beide vormen komen in gelijke aantallen voor. Die gekruiste snavel is een aanpassing aan de wijze waarop ze voedsel vergaren, ze halen namelijk de zaden uit sparre- en denneappels. Per soort verschilt het om welke zaden het gaat en daarmee staat de grootte en de zwaarte c.q. stevigheid van de snavel in verhouding. De Gewone kruisbek voedt zich in het algemeen gesproken in belangrijke mate met de zaden van sparren, maar er zijn rassen onder die zich weer heel specifiek hebben toegelegd op slechts één bepaalde sparresoort. De Schotse kruisbek heeft de Schotse den als voedingsbron, de Witband kruisbek eet vooral de zaden van de Lariks en de Grote kruisbek houdt het op de hardere denneappels van de Grove- en de Siberische den. Door de snavel tussen de schubben van de sparre- of denneappels te steken en een korte stoot met de ondersnavel te geven, komt er voldoende ruimte tussen de schubben waardoor ze met hun wat kleverige tong het zaad er uit halen. Tijdens het voedsel vergaren, valt hun grote behendigheid op. Het is een aardig gezicht om ze aan de kegels te zien hangen. Is de voedselbron wat moeilijk te bewerken, dan

gebeurt het wel dat de vogel de gehele appel of kegel afsnijdt waarbij hij die met één poot vasthoudt. Als de voedselbron los is, neemt hij hem in de snavel en vliegt dan naar een andere boom waar hij wat gemakkelijker de schubben kan verbuigen of afbreken. Naast de zaden uit denne- of sparreappels nemen ze ook diverse bessoorten op zoals die van de lijsterbes, vlier en melidoorn. Ook de zaden en knoppen van els, esdoorn, beuk en andere loofbomen worden gegeten evenals zaden van diverse wilde planten en het groen daarvan. Ook de pitten van vruchten, zoals druif, appel en peer worden verorberd alsmede diverse insecten.

Het zal u niet verbazen dat kruisbekken zich bij voorkeur ophouden in naaldbossen. Tijdens het klimmen en klauteren in de bomen en over of langs appels en kegels, gebruiken ze net als de papegaaiaachtigen hun snavel als steunpunt.

Het lijkt er op dat ze zich op wisselende tijden kunnen voortplanten. De actieve periode, dat is die waarin ze tot voortplanting komen, valt samen met het rijpen van de zaden. In Europa is dat ergens tussen zomer en voorjaar, in Amerika tijdens de herfst. Zo komt het bijgevoeg voor, dat er tijdens de winter wordt gebroed en opvallend is dan dat de nesten daarop zijn afge-

stemd. Die zijn dan voorzien van een extra dikke zeg maar isolerende onderlaag van 4-5 cm dik. Direct na het leggen van het eerste ei, zit de pop op het nest alhoewel ze dan nog niet echt broedt. Het komvormige nest wordt gewoonlijk hoog in een naaldboom gemaakt met takjes, twijgjes, grashalmen en mossen. Van binnen, de nestkom, gestoffeerd met dierenhaar en veertjes. De 3 tot 5 witachtige tot cremekleurige, blauwe of groenachtige eitjes met rood tot zwartbruine druppeltekening, worden door het popje gedurende 14 tot 16 dagen bebroed. Ze verlaat slechts zelden het nest. Haar voedsel wordt door de man thuisbezorgd. Dit gebeurt ook gedurende de eerste week dat er jongen zijn. De pop geeft dan het voedsel door aan de jongen. Later helpt de man direct mee aan de verzorging. Als de jongen ruim twee weken oud zijn, verlaten ze het nest maar blijven dan nog wel dicht in de buurt van de oudervogels. Hun snavel is op dat moment nog rechthoekig, rechtaan. Als ze ruim een maand oud zijn begint de doorgroei van de snavelpunten en zet zich ook de kruising in. Zodra de vogels zelfstandig zijn, en dat zijn ze op een leeftijd van ongeveer anderhalve maand, is de snavel volledig operationeel.

In het algemeen gesproken zijn kruis-

bekken niet honkvast, ze zijn feitelijk nomadisch en trekken vooral buiten de broedtijd en dikwijls in heel grote groepen, naar daar waar voldoende voedsel voor ze is. In een bepaald gebied is er maar eens in de paar jaar een goede opbrengst aan denneappels. Kruisbekken reageren daarop door weg te trekken en op zoek te gaan naar gebieden waar dan wel een voldoende opbrengst valt te verwachten. En zo kan het ook gebeuren dat ze tot broeden komen op plekken waar ze nooit eerder als broedvogel zijn waargenomen. Als de broedtijd nadert, valt de groep uiteen en de mannetjes gaan zich duidelijk manifesteren. Ze nemen plaats hoog in de toppen van de naaldbomen om vandaar een gevarieerd en welluidend duidelijk hoorbaar lied ten berde te brengen. Onderwijl wiegen ze heen en weer. Daarna vliegt de man op om vervolgens zwevend en onophoudelijk zingend terug te komen. Gedurende de gehele broedperiode hebben man en pop vrij intensief snavelcontact dat gevolgd wordt door voedseloverdracht van hem naar haar. Daar waar meerdere koppels in een gebied samenwonen, en dat is meestal wel het geval, zie je nogal eens dat mannetjes ten opzichte van elkaar een dreighouding aannemen. Met gestrekt lichaam, trillende vleugels, opgezette kopveren en onder het brengen van klakkende geluiden, trachten ze de ander te imponeren en te verdrijven. Uit deze schermutselingen komen met enige regelmaat ook wel echte gevechten voort. Ze gedogen elkaar tijdens de broedperiode wel enigszins in de buurt maar ondanks hun sociale karakter, toch op afstand.

In de volière.

Het is bepaald niet ondenkbaar dat wij in de toekomst ook in de gelegenheid zullen zijn om eigen kweek en geringde kruisbekken aan te schaffen en daarmee verder te kweken. In diverse landen om ons heen is dat toegestaan en ondermeer in Engeland is men duidelijk de mening toegedaan dat deze vogelsoorten zich uitstekend lenen voor domesticatie. Op tentoonstellingen in het buitenland kom je regelmatig eigen kweek exemplaren tegen. De aantallen zijn weliswaar niet zo groot als van andere Europese

**GOUDVINKEN
TE BEZICHTIGEN OP
TENTOONSTELLINGEN**

Onze Speciaalclub Europese Cultuurvogels heeft in goed overleg met het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) het voor elkaar gekregen, dat op onze tentoonstellingen op educatieve gronden goudvinken mogen worden gepresenteerd. Deze priemeur vindt plaats tijdens de regionale Speciaalclubtentoonstelling Europese Cultuurvogels te Brummen (29 t/m 31 december 1993) en tijdens VOGEL '94 in Het Turfschip te Breda (13 t/m 16 januari 1994).

Uitdrukkelijk vermelden wij, dat het daarbij NIET gaat om wedstrijdvogels, maar alleen om goudvinken, die geshowd mogen worden in volières.

De Speciaalclub is met het ministerie van LNV van mening, dat op deze manier veel leden van de N.B.v.V., de Speciaalclub Europese Cultuurvogels, leden van andere vogelhouders-organisaties en natuurlijk ook niet-leden kunnen worden bereikt. Een goede voorlichting en medewerking, die wordt gevraagd van alle Europese cultuurvogelhouders, kan een uitermate goede bijdrage leveren aan de uitvoering van de Wetswijzigingsvoorstellen. De Wetswijzigingsvoorstellen zullen naar verwachting op 1 maart 1994 van kracht worden.

Alle belangstellenden zullen tijdens de tentoonstellingen, zowel mondeling als schriftelijk, uitvoerig worden geïnformeerd over de inhoud van de Wetswijzigingsvoorstellen en de gevolgen daarvan voor de liefhebbers, houders en kwekers van Europese cultuurvogels.

Wij zijn van oordeel, dat het de moeite waard is u reeds thans van het bovenstaande op de hoogte te brengen en u aan te moedigen, minstens één van voornoemde tentoonstellingen te bezoeken.

soorten, maar er zijn altijd wel een aantal liefhebbers die er serieus mee bezig zijn. De regimentering van de Europese Gemeenschap dienaangaande, geeft aan dat de kruisbek als kooivogel gehouden mag worden en vandaar mijn hiervoor gestelde verwachting.

Een weg die het snelst tot succes leidt, is deze vogels te huisvesten in kleine vluchten waarin enige beplanting is aangebracht en dan bij voorkeur uiteraard conifeer, den, spar of ander naaldhout. Nu is het wel zo dat kruisbekken bekend staan als knagers en de aanplant zal dan ook een niet al te lang leven beschoren zijn. Wellicht te overwegen om zo tegen de broedtijd de volière aan te kleden met in bakken geplaatste takken. Ook kunnen we met losse takken een stuk van de achterwand of de zijwand bekleden waarin de vogels dan zouden kunnen nestelen. Het is wel van belang om de zijwanden of liever gezegd de tussenwanden van de vluchten niet doorzichtig te maken want dat geeft geheide problemen. De paartjes mogen elkaar niet kunnen zien. Dat ze elkaar wel horen zou bevorderend kunnen werken op de broeddrijven. De broeddrijven worden bovendien gestimuleerd door een ruim aanbod van voedsel, dit in tegenstelling tot andere vogelsoorten waarbij vooral temperatuur en lichtduur invloed daarop uitoefenen. Laat in de vluchten voldoende ruimte open om de mannetjes enige gelegenheid te geven om hun baltsvluchten uit te voeren. Luide zang en vliegen worden gevolgd door voedseloverdracht en paring. Het mannetje laat aan de pop blijken waar hij het nest het liefst zou zien en als zij die plek ook wat vindt, dan gaat ze in haar uppie over tot nestbouw. In de volière moet dan wel een ruime sortering nestmateriaal aanwezig zijn, zoals twiggjes en takjes, mals hooi, grasstengels, cocosvezel, mossen, paardehaar, veertjes, katoendraadjes en sisal bijvoorbeeld. Naast vrijstaande nesten, bouwen ze ook wel een nest in een kanariënestkastje. Een legsel bestaat uit 3-5 eitjes die zeer vast door de pop worden bebroed. De eerste dagen zit zij wel op het nest, vanaf het eerste ei, maar broedt ze nog niet echt. De eieren komen namelijk in de meeste gevallen

op eenzelfde dag uit. De pop wordt op het nest gevoerd door de man en zoals reeds gesteld, als de jongen er zijn geeft zij het voedsel aan ze door. De man voert pas actief mee als de jongen ongeveer een week oud zijn; samen verzorgen ze dan hun kroost. Ongeveer 7 dagen oud kunnen de jonge vogels worden geringd. In de meeste gevallen moeten de ringen 3.2 mm groot zijn, maar bij kleinere rassen 2.7 of 2.9 mm. Het is wel verstandig om de ringen vooraf te zwarten of ze met een stukje ventielslang te omwikkelen, zodat de pop ze niet voor nestvuil aan kan zien en ze de ring met jong en al uit het nest gooit. Als de jonge vogels het nest verlaten hebben, worden ze nog enige tijd door beide oudervogels gevoerd. De snavelgroei gaat gestaag door en geleidelijk aan ontwikkelt zich ook de snavelkruising. Indien het broedsel door een een tweede wordt gevolgd,

KRUISBEKKEN

is het noodzakelijk om de jongen van het eerste broedsel, zodra ze zelfstandig zijn, uit te vangen en apart te zetten, ter voorkoming van vechtpartijen en slachtoffers. Heel vaak is de man gedurende de broedperiode agressief waarbij hij zelfs zijn eigen nauwelijks zelfstandige jongen als rivalen beschouwd.

Als voedsel verstrekken we een goed mengsel zaden voor Europese vogels, aangevuld met wat extra hennep, saffloorzaden, zonnepitten en kleine noten van de pijnboom. Dennezaden, beukenootjes, eikels, zaden van berk en els, kunnen eveneens als extra aanvulling worden opgediend, terwijl het ook belangrijk is om de vogels eivoer te leren eten dat dan weer

aangevuld kan worden met pinky's, mierenpoppen en vooral meelwormen. Dit is dan een uitstekend opfokvoer. Tengevolge van de opname van oliehoudende zaden, drinken de kruisbekken relatief veel en zorgen we er dus voor dat er dagelijks vers en fris drinkwater voor ze beschikbaar is.

Het ruien duurt relatief lang, valt ook laat in het seizoen en vraagt dus onze extra aandacht en zorg. Teneinde de rode kleur van de mannelijke vogels zo optimaal mogelijk te laten zijn, is het mogelijk dat we ze een kleurstimulans toedienen. Let daarbij wel op dat dan de mannen en poppen gescheiden worden gehouden.

Kruisbekken zijn zeer bijzondere vogels en altijd met enige mystiek omgeven. Het plotseling en vaak in zeer grote aantallen opduiken bijvoorbeeld, zal daartoe wel hebben bijgedragen. Bovendien is er ook nog die legende welke dateert uit de middeleeuwen en waarin wordt verteld dat de gekruiste snavel te wijten is aan een mislukte poging om de spijkers uit het gekruisigde lichaam van Christus te trekken, bovendien zou de vogel door het Heilige Bloed rood zijn geworden.

Underschriften:

1) Op deze foto ziet u de naar onze mening kleinste kruisbekken; slechts 12-13 cm groot. Het betreft het ras pollogyna, dat voorkomt in Marokko, Algerije en Tunesië. Ze leven daar van de zaden van de Alep-podennen (*Pinus halepensis*). (JB)

2) Man (RD)

3) Pop (CS)

3

De Duitse kuif is "maar" een kleurkanarie met een kuif

Door: P.J.van der Linden.

Het bovenstaande is alom bekend. Of deze kanarie thuis hoort in de categorie **postuur** is niet aan mij, daar hebben anderen voor gekozen, dus valt de Duitse kuif onder de noemer postuur.

Ik kweek in hoofdzaak recessief witte Duitse kuiven. Heel eenvoudig. Je koppelt recessief wit x recessief wit, zorgt ervoor dat een van de twee kuifdragend is en je krijgt recessief witte kanaries en de helft, volgens de wet der grote getallen, met een kuif. Als je er nu nog voor zorgt dat de kuifkwaliteit, volgens standaard, goed is, het pigment in de kuif goed verdeeld is of een pigmentloze kuif, het kale plekje in de nek niet te groot of te klein is, de vogel helder wit is, de vorm en het formaat goed is, de vogel een prima showhouding laat zien, dan kan er geen keurmeester om heen om deze Duitse kuif goed te waarderen.

Heel eenvoudig dus, het is maar een recessief witte kanarie met een kuif. Dit was ik nog vergeten, kweek de recessief witte kanarie wel bijna intensief, maak dat de bevedering vol is en goed sluit, dat de kuif, door de intensiefactor, niet te klein wordt, niet opstaat en goed aansluit in de nek. Waarschijnlijk is dit laatste voor een ervaren kweker maar een bijkomstigheid. Probeer het maar!!!!

Gaan we wat moeilijker doen en willen we Duitse kuiven kweken in de pigmentserie, dan komt er nog wat meer bij kijken. Je moet dan tenminste weten hoe een vogel vererft.

Laten we als voorbeeld nemen: een **goudgroene Duitse kuif man**, met een redelijke kuif (volgens standaard Duitse kuif, dus ovaal en met het bekende kale plekje, het pigment in de kuif is redelijk verdeeld). We willen het liefst **bruine** Duitse kuifkanaries kweken, maar dan ook zo bruin mogelijk. Uiteindelijk, om ons gestelde doel te bereiken, moeten we komen tot een **bruine Duitse kuif pop**. Maxi-

maal bruinbezit en een gering geelbezit. Aan deze goudgroene Duitse kuif man wordt een bruine pop gekoppeld. Heel eenvoudig, denkt U. Bij de 8 jongen, over 2 ronden, zal beslist wel een bruine pop met kuif geboren worden. Vergeet het maar, de kans is maar 25% van de dochters die geboren worden in het tweede jaar en dan moet de juiste zoon voor de bruine moeder gekozen worden. Toch niet zo eenvoudig, dus! De kleuren groen en bruin zijn geslachtsgebonden kleuren, waarbij de kleur groen sterker is dan de kleur bruin. Een hele mond vol, geslachtsgebonden en de ene sterker dan de ander, dit vraagt om uitleg. We bepalen ons tot deze twee kleuren.

geslachtschromosoom kan de kleur groen aanwezig zijn en op het andere chromosoom (die tesamen een paar vormen) de kleur bruin. Omdat de kleur groen sterker is dan de kleur bruin zal de vogel zichtbaar groen zijn, maar wel de mogelijkheid hebben om de kleur bruin te vererven. Heel eenvoudig is het bovenstaande! Is het toch nog niet helemaal duidelijk, lees het dan nog maar eens. Nu moeten we nog weten dat de kuif-factor dominant is, d.w.z. het kweken van kuifdragende vogel x kuifdragende vogel is uit den boze, dat geeft de de jongen in het ei, letaal factor. Een van de twee te koppelen vogels heeft een kuif en volgens de wet der grote getallen is de helft van de jongen toebedeeld met een kuif of dit nu een zoon of een dochter is, doet er niet toe. Terugkomend op mijn verhaal "dat pas in het tweede jaar, met het nodige geluk, de **bruine Duitse kuif pop** geboren kan worden", een eenvoudig voorbeeld.

	(x) goud	groen	kuif	(1)
man	(x) -----	groen	-----	(2)
	(x) geel	bruin	-----	(3)
pop	(y) geel	-----	-----	(4)

Bij de bevruchting zal de helft van de chromosomenparen van de man en de helft van de chromosomenparen van de pop samengaan en zodoende weer chromosomenparen (erfdrager) gaan vormen. Na de bevruchting kunnen de chromosomenparen bestaan uit de volgende combinaties: 1 + 3 - 1 + 4 - 2 + 3 of 2 + 4

	(x) goud	groen	kuif
1 + 3	(x) geel	bruin	-----

Dit is een zoon

 (x)

Goudgroen Duitse kuif / bruin (split voor bruin).

	(x)	groen	(x)
2 + 4	(y) geel	-----	---

Dit is een dochter

 - Groen-
 (y)

De kleuren groen en bruin zijn geslachtsgebonden, dat wisten we. Maar hoe zit het met de **goud-** en de **kuif-factor**. De goudkleur krijgt de vogel door de werking van de **intensief-factor** en de **hooggeelfactor**. De kuif, door de werking van de dominante **kuif-factor**. Wat is dat nu weer, zult U zich afvragen. Ik zal proberen het zo eenvoudig mogelijk uit te leggen. Naast de geslachtsgebonden erfactoren bezit een kanarie "of het nu een kleurkanarie, norwich of life fancy is" ook onafhankelijke erfactoren. Deze factoren komen ook als paren voor in het erfelijkheidspakket van een vogel. Deze factoren komen zowel op het x als op het y chromosoom voor. **Dus een pop kan wel onafhankelijke factoren bezitten die niet zichtbaar zijn**, dat wil zeggen: de pop kan wel split, verervend of bloedig zijn voor niet geslachtsgebonden erfactoren. Deze onafhankelijke factoren kunnen we verdelen in 3 groepen: Dominante factoren, als deze factor op een chromosoom van een chromosomenpaar voorkomt, zal de werking zichtbaar zijn. De **kuif-factor** is een dominante factor. De onafhankelijke dominante kuif-factor kunnen we aanduiden met een hoofdletter K of gewoon **kuif**. De **goud-factor** bestaat niet maar is een werking van de **hooggeel factor** (dubbele geelfactor) en de **intensief factor**. Deze beide factoren zijn intermediaire factoren, d.w.z. dat deze factoren een beetje kunnen werken, wat meer of

volledig kunnen werken. Hieraan kunnen we als kweker niets doen. Voorbeeld: als zowel de intensiefactor optimaal werkt en de hooggeefactor eveneens volledig werkt zal bij een pigmentvogel de bijkleur hooggeel zijn en bij een vetstof vogel zal er een goudgele vogel ontstaan, intensief en hooggeel, soms zelfs te warm van kleur. Deze intermediaire factor is niet geheel dominant, maar werkt als de factor op een chromosoom van het chromosoompaar aanwezig is. In de formule worden de factoren met een dominante en/of intermediaire vererving met HOOFDLETTERS geschreven. Nu zijn er ook nog onafhankelijke erfactoren die zich recessief (terughoudend) gedragen. Om deze, zich recessief gedragende factoren, in de vogel te kunnen zien, moeten de factoren op beide chromosomen van het chromosomenpaar/chromosomenparen aanwezig zijn. Dit laatste, zich recessief gedragende factoren is niet van toepassing op deze doelstelling, maar voor de volledigheid toch even genoemd.

Nu terug naar ons eenvoudig voorbeeld:

	(x) groen goud kuif (1)
man	-----
	(x) groen ----- (2)
	(x) bruin geel (3)
pop	-----
	(y) ----- geel ----- (4)

Juist, ik heb bewust de volgorde in de "formule" veranderd. Eerst de aanduiding man/pop, dan de geslachtsgebondenfactoren en daarna de onafhankelijke factoren. De onafhankelijke factoren hoeven maar op een chromosoom van een chromosomenpaar

aanwezig te zijn om te werken (dominant factor) of gedeeltelijk te werken (intermediaire factor). Nu goed opletten, ik ga de formule weer veranderen, maar de vogel blijft hetzelfde.

	(x) groen ----- (1)
man	-----
	(x) groen goud kuif (2)

Dit is dezelfde goudgroene Duitse kuif man, de onafhankelijke (zich niet recessief gedragende) factoren hoeven maar op een chromosoom van een chromosomenpaar aanwezig te zijn om de werking in de jonge vogel te tonen: of deze onafhankelijke factoren nu op het chromosoom aangeduid met het cijfer 1 of 2 voorkomen doet niet ter zake. Maar dan kan het ook:

	(x) groen goud ----- (1)
man	-----
	(x) groen ----- kuif (2)

Ja, dat is juist, de **goudfactor** en de **kuifactor** zijn niet aan elkaar gebonden en kunnen onafhankelijk van elkaar, zowel op de bovenste chromosoom als op de onderste chromosoom van dit getekende chromosoompaar voorkomen. Met deze wetenschap kunnen we concluderen dat de man bij de **paring 4** verschillende chromosomen aan de pop kan doorgeven. Bij de **bevruchting** gaan de enkele chromosomen van de man en de enkele chromosomen van de pop samen om zo weer chromosoomparen te vormen in de cel/cellen van het juist ontstane leven, de jonge kanarie.

Man kan doorgeven tijdens de bevruchting:

1. (x) groen **goud** -----
2. (x) groen **goud** **kuif**
3. (x) groen -----
4. (x) groen ----- **kuif**

Pop kan doorgeven tijdens de bevruchting:

5. (x) bruin **geel** -----

6. (y) ----- **geel** -----

Welke halve chromosomenparen er tijdens de bevruchting bij elkaar komen weten we niet, maar wel, welke mogelijkheden er kunnen zijn. Als de erfactoren (in dit voorbeeld),

	(x) groen goud -----
1+5	-----
	(x) bruin geel -----
	(x) groen goud kuif
2+5	-----
	(x) bruin geel -----
	(x) groen -----
3+5	-----
	(x) bruin geel -----
	(x) groen ----- kuif
4+5	-----
	(x) bruin geel -----

samen gaan tijdens de bevruchting zullen de jongen, **zonen** zijn (beide x chromosomen) en alle 4 verschillend t.w. 1 + 5 goudgroen/bruin - 2 + 5 Duitse kuif goudgroen/bruin - 3 + 5 groen/bruin en als laatste de combinatie 4 + 5 Duitse kuif groen/bruin.

Bij de paring worden door de man miljoenen halve chromosomenparen, in de samenstelling als aangegeven in dit voorbeeld, genummerd van 1 tot en met 4, ingebracht in de pop. Slechts een zaadcel kan de eicel van de pop bevruchten. Welke helft (1, 2, 3 of 4) van het chromosomenpaar voor de uiteindelijke bevruchting van het ei zorgt is niet te bepalen. Bij elk ei dat gelegd wordt, zal voorafgaand, een samensmelting plaatsvinden tussen zaad en eicel. De zaadcel van de

man (mangameet) kan steeds verschillend van erfelijke inhoud zijn, dan worden er ook verschillende jongen geboren. In vorenvermeld voorbeeld zijn we uitgegaan van **zonen**, de combinatie van samensmelting tijdens de bevruchting van het ei, 1 + 6 goudgroen - 2 + 6 Duitse kuif goudgroen - 3 + 6 groen en 4 + 6 Duitse kuif groen geeft uitsluitend **dochters** in het nest.

De uit dit paar geboren zonen hebben na het schuine streepje, "bruin" staan, d.w.z. de zonen hebben de mogelijkheid om de geslachtsgebonden (niet zichtbare) factor bruin te vererven. Als we nu het volgend jaar de **zoon**- Duitse kuif groen/bruin terugkoppelen aan zijn moeder hebben we 25% kans dat er een bruine Duitse kuif pop geboren wordt (het hangt van de kwaliteit zoon en moeder af, of volgens de standardeisen, de bruine pop Duitse kuif van goede kwaliteit zal zijn). We kiezen, indien mogelijk, de zoon met een lichtgele bijkleur en niet intensief.

De formule voor het tweede jaar:

man	(x) groen geel kuif (1)
	(x) bruin geel ----- (2)
pop	(x) bruin geel ----- (3)
	(y) ----- geel ----- (4)

Man (zoon) kan doorgeven tijdens de bevruchting:

1. (x) groen **geel** **kuif**
2. (x) groen **geel**
3. (x) bruin **geel** **kuif**
4. (x) bruin **geel**

Pop (moeder) kan doorgeven tijdens de bevruchting:

5. (x) bruin **geel** -----
6. (y) ----- **geel** -----

Er kunnen geboren worden:

1+5	(x) groen geel kuif
	(x) bruin geel -----
	(Duitse kuif groen/split bruin)

1+6	(x) groen geel kuif
	(y) bruin geel -----
	(Duitse kuif groen)

2+5	(x) groen geel -----
	(x) bruin geel -----
	(kleurkanarie groen/split bruin)

3+5	(x) bruin geel kuif
	(x) bruin geel -----
	(Duitse kuif bruin)

4+5	(x) bruin geel -----
	(x) bruin geel -----
	(kleurkanarie bruin)

1+6	(x) groen geel kuif
	(y) ----- geel -----
	(Duitse kuif groen)

2+6	(x) groen geel -----
	(y) ----- geel -----
	(kleurkanarie groen)

3+6	(x) bruin geel kuif
	(y) ----- geel -----
	(Duitse kuif bruin)

4+6	(x) bruin geel -----
	(y) ----- geel -----
	(kleurkanarie bruin)

De bijkleur **geel** kan een variatiebreedte hebben van lichtgeel tot

hooggeel, waarbij de kans op hooggeel zeer gering is. Zoals U ziet heb ik slechts 25% kans in de jonge dochters die in het 2de jaar geboren worden, de combinatie 3 + 6 (pop Duitse kuif in bruin) geeft het gestelde doel.

Voor de echte formule "frik" de pop Duitse kuif in bruin:

E ⁺	(x) z	rb ⁺	B ⁺	G ⁺	I ⁺	K
E ⁺	(y)		B ⁺	G ⁺	I ⁺	K ⁺

Samenvattend, toch niet zo eenvoudig. Natuurlijk het is allemaal theorie, maar wordt wel gevolgd door de praktijk, al is het ook in de wet der grote getallen.

Tenslotte, bovenstaande theoretische wijsheid heb ik meegekregen tijdens mijn opleiding tot keurmeester Vormen Postuurkanaries. Heeft U belangstelling voor de erfelijkheidsleer, het in formule brengen van mogelijke kweekuitkomsten en misschien nu of in de toekomst een opleiding voor keurmeester te volgen, wat let U dan om het boekwerk "Erfelijkheidsleer" te bestellen bij het Bondsbureau. De behandelde stof is zeer duidelijk en eenvoudig gehouden (zelfs ik heb het gesnapt). Het is bovendien goed betaalbaar.

.....

Het genus *Enicurus*

Vorkstaartlijsters

Tekst: E.de Roeck Foto: C.Scholtz.

Het geslacht *Enicurus*, dat voorkomt in Zuidoost-Azië en iets daarbuiten, telt 7 soorten en behoort tot de lijsterachtigen in de orde der zangvogels. Het zijn over het algemeen middelgrote slanke en langstaartige vogels in een overwegend zwart/witte kleur. Een andere benaming is ook wel 'wipstaartlijsters' omwille van de wippende beweging van de staart bij enkele soorten, net zoals de kwikstaarten dat doen. Hun fourageergedrag wijkt sterk af van de echte lijsters. Ze zoeken hun voedsel namelijk rond en in het water op waarbij ze zowel over stenen en rotsen rennen, als zelfs in het water duiken en bijna als een waterspreeuw onder water vliegen. Ze zijn steeds onrustiger, drukdoenerig in de weer op zoek naar insecten. Ook de nestplaats wordt nooit ver van

water, bij voorkeur stromende beken aangetroffen. Dikwijls aan de oever, achter een waterval, in een rotsspleet en soms wat verderop in een meer kruidachtige vegetatie. In deze bijdrage gaat het voornamelijk om de **Grote of Witvoorhoofd vorkstaartlijster, *Enicurus leschenaulti***, welke met z'n 27 cm lengte de grootste is van alle vorkstaartlijsters. Het is een fraaie vogel met zwartblauwe bovendelen en die kleur geeft als de vogel in het zonlicht zit een prachtige reflectie. Ook de borst is zwart en ongevekt, evenals keel en vleugels. Voorhoofd en stuit zijn helder wit. De staart is lang en diep gevorkt, zwart en wit gestreept. Op de vleugel is een vrij brede witte band evenzo op de rug. Deze soort verkiest vooral vochtige gebieden zoals bij bosbeken, komen ook

voor in rotsachtige gebieden, dichte wouden en vochtige wouden langs berghellingen. Hun verspreidingsgebied strekt zich uit over Sikkim tot Zuid-China, Hainan, de Grote Soenda-eilanden en in Zuidoost Azië ook heuvels en gebergten in Burma, in het laagland van Maleisië, Thailand, Annam, Tonkin en in Noord-en Zuid Laos. Er zijn 8 rassen bekend. Hun nest is, zoals bij de meeste lijstersoorten, een zware diepe nestkom gemaakt van mossen, plantewortels en modder. Een legsel bestaat uit een tweetal witte eieren die iets of wat gevekt zijn.

Zilveragaatopaal

Deze kleurslag wordt m.i.v. het tentoonstellingsseizoen 1993 gevraagd met de dominant-witfactor alsmede met de recessief-witte bijkleur. Ons vraagprogramma geeft hiervoor twee afzonderlijke klassen aan, internationaal in C.O.M. verband is dat ook zo. In voorgaande artikelen hebt U kunnen lezen, dat factoren eigenschappen zijn die in meer of mindere mate op elkanders gedrag of verschijningsvorm, soms vóór- maar soms ook nadelige invloed kunnen uitoefenen. In hiergenoemde kleurslag zitten wij goed met de opaalfactor, het tegenovergestelde doet zich b.v. voor bij de zilverisabelopaal, in die kleurslag zorgt de opaalfactor ervoor dat er

geen noemenswaardig pigment te zien is en er dus ogenschijnlijk slechts een vetstofkleurige vogel overblijft. Daarom vinden wij die kleurslag terecht **niet** op het vraagprogramma. Bij **zichtbare aanwezigheid** van de opaalfactor hebben wij te maken met een andere veerstructuur en een andere ligging van eumelanine dan dit bij de klassieker het geval is. Het zwarte eumelanine heeft voor de waarnemer een duidelijke wijziging ondergaan, uiterlijk heeft de vogel i.p.v. zwart, een blauwgrijze bestreping gekregen. Door genoemde structuurverandering en het niet meer tot ontwikkeling komen van phaemelanine krijgen wij, mede door het op-

tisch effect, te maken met een geheel andere verschijningsvorm en zien wij een blauwachtige vogel. De standaard-eisen zeggen, dat wij eerder genoemde blauwgrijze kleur niet alleen in rug- en flankbestreping maar ook in vleugel- en staartpennen moeten aantreffen. Eis is verder, dat de bestreping smal en goed onderbroken moet zijn en bovendien **niet teveel verzonken** mag liggen, omdat deze door dit laatste nauwelijks waarneembaar zou worden. Voegen wij daaraan toe dat er **geen** sprake mag zijn van aanwezige beige tint, een zuivere en heldere zilvertint in onderlichaam, borst en flanken te zien moet zijn en dat het dominante exemplaar geen

osel

De /

storende aanslag mag hebben, dan zijn daarmee de belangrijkste eisen genoemd. Een zuivere zilvertint in het onderlichaam wil overigens niet zeggen, dat deze tint te licht of kleurloos mag zijn. Deze kleurslag komt het beste tot zijn recht met een matig werkende intensiteitsfactor met daarbij een weinig blauwstructuur. Opmerkelijk is, dat wij in praktijk zilveragaatopalen zien met een uitgesproken fijn, scherp uitkomend en prachtig onderbroken bestreepingspatroon. Waarschijnlijk mogen wij mede daaruit concluderen dat, **naarmate het aanwezige pigment zwarter is, het effect van de opaalfactor vollediger en dus gunstiger is.** Mede omdat er, zoals gezegd, door werking van de opaalfactor vrijwel geen phaeomelanine tot ontwikkeling komt, hebben wij daarvan alleen maar voordeel m.b.t. de gestelde helderheidseis, bruine tint kunnen wij immers hier niet gebruiken. Een gelukkige combinatie mogen wij stellen, wel zien wij soms nog exemplaren die met wat beige tint overwaasd zijn en dat is uiteraard **niet toegestaan.** De opaalfactor verert **niet** geslachtsgebonden maar **onafhankelijk en recessief** inhoudende, dat zowel mannen als poppen die faktor **onzichtbaar** bij zich kunnen dragen. In dat geval zijn beide vogels split voor opaal en kunnen deze, als koppel, een deel vol- opalen in de nateelt geven. De vol- opalen hieruit zullen, theoretisch, zo'n 25% van het totaal aantal jonge vogels bedragen, 50% zullen niets van opaal tonen maar **wel split** zijn en de overige 25% bezitten de normaalstructuur. Als de doelstelling is opalen te kweken, komt men natuurlijk in de verleiding om twee vol- opaal partners te koppelen, dat geeft uiteraard uitsluitend opalen in de nateelt. Dan heb je natuurlijk wat meer keuze maar hierbij geldt wel de waarschuwing, dat dit soms nadelig is voor het vereiste strakke, aaneengesloten bevederingspakket. Dat heeft

dan waarschijnlijk te maken met genoemde sterk gewijzigde vederstructuur, de pigmentuiting is t.o.v. de klassieker a.h.w. omgekeerd. Het deel van de veer dat wij bij een normaal op stok zittende vogel zien is, in tegenstelling tot bij klassiek, **lichter van tint** dan het deel dat tegen het lichaam ligt. Zo zullen de staartpennen van een zilveragaatopaal aan **de onderkant donkerder** van kleur zijn dan aan de bovenkant, de aanwezigheid van de opaalfactor kan hierdoor altijd definitief worden vastgesteld. Indien men niet volledig op de hoogte is van de werking en de invloed van factoren, is het **niet** aan te raden de opaalfactor klakkeloos in andere kleurslagen of combinaties daarvan, in te kweken. Doet men dat toch dan kan, vooral als de nazaten daaruit in een later stadium onderling worden gekoppeld, het resultaat wel eens teleurstellend en sterk afwijkend van de doelstelling uitvallen. Dit kan zich vooral voordoen bij minder donkere kleurslagen zoals in de isabelserie, maar kan ook in de bruinserie als daar reeds sprake is van andere toekomstige factoren. Zo zal b.v. een zilverisabelopaal en een zilverbruinpaatelopaal nauwelijks te onderscheiden zijn van een vetstofvogel, dus zichtbaar vrijwel pigmentloos. De reden daarvan is, dat het laatste restje van het toch al sterk gereduceerde pigment, door de bruinverdringende werking van de opaalfactor, tot nagenoeg nul wordt teruggebracht. Zulke vogels zijn geen exemplaren om trots op te zijn. U kunt deze kleurslagen dan ook terecht **niet** vinden op het vraagprogramma. Maar niet alleen nadelen, er zijn b.v. bij opaal in combinatie met roodbrons, al dan niet met ivoor, evenals bij bepaalde kleurslagen in de gepigmenteerde mozaiekserie, prachtexemplaren te bekomen. Terug naar de zilveragaatopalen, erg mooie en heldere exemplaren treffen wij vooral aan bij de recessieven d.w.z.,

dat de zilvertint daarbij tot stand is gekomen door werking van de **recessief-witfactor**. Deze vogels kunnen geen vetstofkleurige aanslag tonen omdat het optreden van carotinoïde, door betreffende faktor, belet wordt. Dat is natuurlijk, m.b.t. de gestelde eisen, mooi mee genomen. Tot slot nog dit: wij mogen veronderstellen dat er in aantal voldoende agaat- en zilveragaatopalen alsmede split- opalen voorhanden zijn om te voorkomen, dat te ver doorgevoerde inteelt wordt toegepast. Toch zien wij helaas, waarschijnlijk i.v.m. inteelt, merkwaardig veel **erg kleine en zelfs te kleine vogels in deze kleurslag**, dit in tegenstelling tot b.v. bij de roodschimmel, de voormalige zaim, die wij in groter formaat dan toelaatbaar, regelmatig op de keurtafel krijgen. Te klein maar ook te groot kost punten, formaat en volume in de juiste proporties houden, dat is beslist haalbaar als er op de juiste manier, met inzicht en kennis van zaken, kweekkoppels gevormd worden. Een zilveragaatopaal, die nagenoeg aan de gestelde eisen voldoet, is een lust voor het oog en een aanwinst voor de show's.

Tekst: A. van Eck
Foto: J. v. d. Maelen.

VOGEL '94

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 13 t/m 16 januari 1994
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met kleurkanaries
in alle kleurslagen

HEN HENKI ENKI

Henk is vrij! Nu- na een paar bange dagen en nachten- weten wij het zeker: hij heeft vrienden gemaakt en hij is gelukkig. Wij vonden Henki in een drukke Eindhovener winkelstraat. Mijn kinderen maakten mij, die in haar huis een grote sticker "Vogels zijn mijn hobby" heeft geplakt, op dat miniskule pluizige musje daar op de grond attent. Het zat er rustig en keek verbaasd naar al de reuze schoenen, die dicht langs hem heen stapten. Hij klom direct op mijn uitgestrekte wijsvinger. Wachtte hij al op hulp? Ik keek om mij heen en luisterde naar boven. Ja, hoor! Vier hoog kwetterden opgewonden mus' vader-moeder-nest. Er was uiteraard geen mogelijkheid voor ons dagtoeristen om deze afstand te overbruggen. De kinderen en ik hebben in de loop der jaren heel wat geprobeerd te "redden", soms met succes maar helaas eindigde een poging vaker treurig en daarom geldt bij ons inmiddels eigenlijk wel de regel, je niet in de natuur te mengen. Maar dit plujsje aan zijn lot overlaten, dat kon ik niet. Een voorbijganger wekte nog even twijfels, want hij beleerde- met een boze blik naar mij- zijn kind: "Nu neemt het de geur van de mens aan! Nu gaat die zeker dood!" Daar zat Henk dan op mijn wijsvinger, moe, maar vol vertrouwen. Wij gingen rechtstreeks naar V&D. Boven op het dakterras bestelden wij koffie, koek en alstublieft een bordje water voor de vogel. De dame, die ons bediende, was vriendelijk, vlug, maar kon haar twijfels moeilijk verbergen. (Leest u dit toevallig, mevrouw? Bent u nu ook opgelucht en blij?) Henki dronk een druppeltje water en ging slapen. Wij liepen terug naar onze auto en reden naar huis, naar Breda. Het musje zat al die tijd op mijn wijsvinger te kijken of sliep in de holle hand. In onze tuin aangekomen vulde ik de bak van een vogelkooi met schelpenzand zette daarin een bakje met water en strooid de parkieten-zaad en brokjes hotelcake. Henki was niet geïnteresseerd. Wel in mijn voliëre met dwergpapegaaien. Hij vloog er in een mooie boog naar toe. Even was ik diep verbaasd, dat hij kon vliegen, maar dan zamelde ik hem vlug weer in en zette hem deze keer in de kooi in de woonkamer bij het raam. Aangezien hij zelfs niet at en dronk heb ik hem met

kruieltjes hotelcake en druppels water gevoerd. Na een poosje ging hem dat niet snel genoeg en pikte hij vlug tussendoor ietsjes van de grond. De komediant kon dus gelukkig wel alleen eten. Ik zorgde in de loop van de tijd voor een steeds groffere variatie en gauw bestond zijn menu uit vollèrrezaad, gierst, eikrachtvoer, sla, druiven en hennepkorreltjes- daar is hij gek op- als toetje toe. De deur van zijn kooi was bijna altijd open en hij nam met plezier deel aan ons gezinsleven. Onze parkieten in de keuken accepteerden hem gauw want hij sperde moedig waarschuwend zijn kleine snavel open, als hij vond dat zij te dicht in zijn buurt kwamen. Hij inspecteerde onze boterhammen tijdens de lunch en vroeg soms om een proefje. 's Avonds zat hij op de wijsvinger van mijn man en keken beide naar de televisie. Soms viel hij daarbij in slaap en zag ik met ontroering, dat mijn man zich niet durfde te verroeren. Henk hield er ook van op mijn hoofd te landen en zich uitgebreid in

mijn haar te nestelen. Henki groeide goed... en gauw zagen wij aan het volwassen wordende verenkleed: zij was een meisje!! Zij voelde zich al thuis, kletste de hele dag en had haar favoriete plekjes, bijvoorbeeld op de plantentafel, waar zij zich in de potten spiegelde of in de takken van haar boom (een ficus) die zij langzaam maar systematisch ontbladerde. Het was herfst, winter en weer voorjaar. In onze tuin was een nieuw nest mereis en het duivenpaar, dat ons terras heel vaak aanvliegt, bracht ook ineens twee kleintjes mee. Henk bekeek het steeds drukker wordende leven daarbuiten met groot interesse en toen de dagen heerlijk zonnig en warm werden, zette ik haar kooi regelmatig onder de parasol op de tuintafel. In de huiselijke kring en met vrienden en kenissen begonnen de discussies: kunnen, zullen, moeten wij onze mus missen? En zal zij- stel dat wij besluiten haar vrij te laten- het daarbuiten ook echt redden? Om het kort te maken, op een mooie zondagochtend

Moeizame kweek met Roodwang timalie

(*Liocichla phoenica*).

ging voor Henki de deur naar de vrijheid open- en de zondagavond zat zij er nog- op de takken- in haar kooi- en ging dus netjes weer met ons mee naar binnen. Heerlijk was dit gevoel: Hé hé, zij wil gewoon blijven! Twee, drie weken later waren zij in onze tuin. Een hele zwerm mussen met hun kleintjes. Henki liep opgewonden op haar kooi heen en weer en wenste duidelijk midden in dit leven opgenomen te worden. Ik nam het besluit ter plaatse, zette de kooi op het terras en opende de deur. Henki bedacht zich geen seconde, had geen tijd voor "gedag", vloog in de hoogste boom, was weg. Wat een gemis! Die nacht hebben wij niet al te goed geslapen. De volgende ochtend waren zij er weer, al de mussen. Zou Henk er bij zijn en zo ja, zouden wij haar herkennen? Wij zaten met zijn vieren op het terras en bestudeerden de mussen. En toen kwam zij- wat wij noemden: "aangehelicopterd" zij daalde loodrecht naar beneden. Er was geen twijfel mogelijk. Dit was ons musje! In de volgende dagen leerde Henk even elegant en pijsnel te vliegen als de rest en leerden wij haar herkennen onder duizenden, als het een keer zou moeten. Zij bezoekt ons nu dagelijks meerdere keren en heeft inmiddels ook haar vriendjes - een andere vrouwtjes mus en een mus jongetje, geleerd niet van de grond te pikken en niet uit de vijver te drinken, maar veel lekkerder uit de bakjes te "nuttigen". Soms staat Henk op de drempel naar de huiskamer, kijkt naar binnen, maar kiest dan toch voor het betere leven daarbuiten. Misschien besluit zij later in de koude winternachten te komen logeren? Wij weten nu zeker, dat zij de weg naar huis terug kan vinden. Zij zal altijd welkom zijn en haar vriendjes ook.

Erika Tedder.

Tekst: Rinus Verberkmoes Foto: C.Scholtz.

Enkele jaren geleden schafte ik me een Roodwang timalie aan. Een levendige vogel. Het was een man. Ik wilde, omdat ik het liefst koppeltjes heb, er een pop bij. Dit zou een uiterst moeilijke zaak worden, werd mij verzekerd. De reden; "Er is nauwelijks verschil tussen beide sexen", hield men mij voor.

Mocht ik onverhoopt toch een tweede man gekocht hebben, dan zou dat onmiddellijk uit het gedrag van de andere blijken. Deze zou dat niet pikken en onmiddellijk aan zijn geslachtsgenoot de 'oorlog' verklaren, fluisterde men mij toe. Ervaringen vormden de basis van deze kennis. Ik wist dus waar ik aan toe was en keek met de 'nodige' voorzichtigheid uit naar een pop. Die dacht ik op een goede dag te zien. Het was bij een handelaar, die twee roodwangen had zitten, beiden ontzettend onderkomen. Mijn gevoel zei mij dat de meest afzichtelijke vogel een pop was. Die kocht ik en

daarmee was ik een onooglijk uitziend dotje ellende rijker. De rode wangen waren geelachtige flarden en waren evenals de rest van de pluimage een ravage. Typisch een vogel die geleiden had. Ik hoopte er levend mee thuis te komen. Dat lukte, mogelijk mede omdat ik niet al te ver moest rijden om mijn woonplaats Axel te bereiken. Eenmaal thuis wachtte, bij het loslaten van het hoopje ellende in verpak, het moment van de waarheid. Een ietwat nerveus moment gevolgd door een feest. De 65 piek die ik had betaald voor de pop, verdiende zich binnen luttele minuten terug. Nog

nooit had ik een mooie man zo blij gezien met zo'n lelijk wijf. Fantastisch. Pure liefde op het eerste gezicht. Verzorging, aandacht, solo optredens in het maken van geluiden en dansen. Kortom, mijn roodwang-man was dolgelukkig. De pop liet dit alles over zich komen. Knapte langzamerhand op, maar kreeg tot nu toe nooit meer die verenpracht die de man siert. De liefde bleef. In 1992 nog zonder resultaat. De man wilde wel, de pop was er blijkbaar nog niet rijp voor. Dit jaar, 1993 ging het beter. Een koppel Zilveroornachtgalen (*Leiothrix argentauris*) werd zelfs een nest afhandig gemaakt, dit gepaard gaande met een kleine oorlog. Samen in een ren ging niet meer. Ik koos in dit geval voor de roodwangen en bracht de zilveroren onder bij een viertal door mij gekweekte Japanse nachtegaleen (zie Onze Vogels januari 1992). In juni was het zover. Twee eieren werden gelegd, bebroed met als resultaat een jong en een tweede jong dat tijdens het uit het ei komen om een voor mij onduidelijke reden uit het nest is gevallen. Het tweede jong onderging na twee dagen hetzelfde lot. Simpel omdat het gebouwde nest te labiel was. Bij het voeren was het gekanteld. Jammer, maar helaas. Het nest heb ik na deze ervaring meer steun gegeven door er dun staaldraad doorheen te steken en vast te zetten. Storen deed het de roodwangen, die intussen gezelschap hadden gekregen van een koppel Roodstaartminia's (*Minla ignotincta*), allerminst. De volgende 'oogst' leverde drie blauw-groenachtige eitjes op. Na krap veertien dagen broeden, meldde zich het eerste jong. Het tweede jong vond ik net als bij de eerste maal op de grond. Wederom gesneuveld bij het uit het omhulsel kruipen. Volgens mij door hulpvaardigheid van de ouders, die te rap stukjes eischaafl wegwerken. In dit geval dus een stukje eischaafl dat nog vastzat aan het restant. Balend van de tegenslag raapte ik het jong-in-de-dop van de grond en legde het opzij.

Temeer daar er geen enkel teken van leven te zien was. Tot ik enkele uren later het eitje aan mijn echtgenote liet zien. Tot beider verrassing deed het jong plotseling een oogje open, opende de snavel en liet het daarbij. Snel hebben we toen het omhulsel eraf gehaald en het nog levende jong in het nest gelegd. Het mocht echter niet baten. De andere morgen lag het levenloos in de ren. Het derde ei kwam daarna uit. Twee jongen dus, die vijf dagen na de geboorte van de eerste werden geringd met 4 mm ringen. Bij de oudste kon dit nog net. Bij de jongste ging dit zonder probleem. Als voeding werden buffalo's, witte meelwormen, sprinkhanen, pinky's en mierenpoppen gegeven plus hetgeen door de ouders in de bossage gevangen werd. Ouders die de aanval niet schuwden als het nest genaderd werd. Een teken dat er aan de verzorging van de jongen niets mankeerde. Het was de jongen aan te zien. Deze groeiden als kool en verlieten na 14 dagen het nest. Als snel groeiende donkere dotjes met de beginnende typisch eigen vleugeltekening en de eerste tekenen van rode wangen, verstopten zij zich veelal onder dwang van de zorgelijke ouders in de bossage. Na vier weken heb ik alle vogels in een ren gedaan door alle tussenpoortjes open te zetten. Tot nu toe, september 1993 gaat het uitstekend. Het wachten is op de volwassenheid van de jongen.

De kweek van grijze Roodstaarten

Over de kweek van de Grijze Roodstaart (*Psittacus erithacus*) is reeds meermalen geschreven en het volgende artikelje is dan ook zeker niet bedoeld als handleiding voor de succesvolle kweek met deze soort.

De bedoeling is te laten zien dat door kleine veranderingen men het gewenste resultaat bereiken kan. In het Dierenpark Gettorf (Duitsland) hebben we een groot aantal Grijze Roodstaarten, waarvan het merendeel afkomstig is van privepersonen, die te laat bemerkten dat het houden van een papegaai als kamervogel toch niet zo eenvoudig is als dat ze eigenlijk wel dachten. In het dierenpark komen deze vogels dan eerst in de quarantaine en als ze gezond zijn, proberen we ze in één van de reeds bestaande groepen te wennen, wat niet altijd éénvoudig is. Omdat ook in Duitsland de handel met wildvangpapegaaien door de wetgeving steeds moeilijker gemaakt wordt, wordt het aantal bij ons afgegeven papegaaien gelukkig steeds kleiner. Om de collectie nu toch nog op pijl te houden, wordt het voor ons dus noodzakelijk de dieren zelf te kweken. Om dit te bereiken, hebben we de afgelopen jaren van het merendeel van onze papegaaien het geslacht endoscopisch laten vaststellen en een aantal koppels in kweekvolières ondergebracht. Eén paar Grijze Roodstaarten zette we in een kleine binnenvolière welke 2 meter lang, 1 meter diep en 2 meter hoog was, met een nestblok van 30

centimeter doorsnede, 60 centimeter hoog en een invlieggat van 10 centimeter doorsnede. De vogels voelden zich in deze voliëre prima, maar verder gebeurde er niets, totdat we in september 1992 de mogelijkheid bekwamen, dagelijks grote hoeveelheden groente en fruit te krijgen. Alhoewel we vrij veel fruitetende vogels (Toerako's, neushoornvogels enzovoorts) hebben en ook onze apen-collectie veel fruit verbruikt, bleef toch nog elke dag wat fruit over. Ik ben toen op het idee gekomen, ons papegaaien-voer grondig te veranderen. Tot toen toe bestond dit uit een gewoon papegaaien zaadmengsel (zonnebloem-pitten, pinda's en andere zaden) en af en toe een halve appel of ander stuk fruit. In september begon ik het zaadmengsel tot éénvierde terug te brengen. Éénvierde van het zaad werd nu vervangen door in kleine blokjes gesneden brood (het liefst

rozijnenbrood of witbrood). Nog éénvierde werd vervangen door hondenvlokken van het merk 'Happy Dog' en het laatste deel bestond uit in kleine blokjes gesneden fruit en groente (appel, peer, druiven, tomaat, komkommer, meloen enzovoort). De meeste papegaaien leerden snel dit nieuwe mengsel te waarderen en ook de Grijze Roodstaarten namen het direkt aan. Korte tijd later begonnen ze zich plotseling voor het nestblok te interesseren en eind november, dus nog geen drie maanden nadat we begonnen waren met het nieuwe menu, werd het eerste ei gelegd. Helaas lag dit ei niet in het nest maar op de bodem van het verblijf. Nadat we het snel in het nest hadden gelegd, werden de volgende vier eitjes keurig in het blok gelegd. De pop was nu nog slechts zeer zelden buiten het nest te zien en op 29 december hoorden we dat er jongen in het nest waren. Bij

een controle enkele dagen later, vonden we vier gezonde jongen en één onbevucht ei- dit was waarschijnlijk het eerste ei wat op de grond gelegd was. Met de jongen in het nest, werd het zaad-brood-hondevlokken-fruitmengsel ook nog aangevuld met ei-voer en de jongen groeiden voorspoedig. Na ongeveer 100 dagen verlieten ze het nest en we lieten ze toen nog ongeveer één maand bij de ouders. Tegen die tijd was het wijfje echter weer de meeste tijd in het nestblok en daarom namen we de jongen weg en zetten deze in een eigen voliëre. Eind juni konden we toen voor de tweede maal bij dit koppel, jongen vaststellen en het is te hopen dat deze precies zo voorspoedig zullen opgroeien als het eerste nest. Zo kan men zien, dat slechts een kleine verandering- in dit geval het voer- reeds in korte tijd tot succes kan leiden. Ik hoop dat ook andere kwekers het eens op deze manier proberen en ik wens ze daarbij veel succes!

Maarten de Ruiter.

VOGEL '94

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.

De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND

Van 13 t/m 16 januari 1994

in HET TURFSCHIP te BREDA

Een échteNBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

met vele eigen
kweek
papegaaien

KALENDER 1993

De Goudborstspreeuw.

De hekkesluiser van 1993 is de goudborstspreeuw, die door de recent verschenen "Geïllustreerde Encyclopedie van de Vogels" met goudborstmaina wordt betiteld. Maar och, Shakespeare zei het al: "What's in a name?" De vogel hoort tot het geslacht **Mino**, dat slechts 2 soorten telt, hoewel sommige auteurs er 3 noemen. De goudborstspreeuw kent drie ondersoorten, drie rassen, die alle domicilie hebben op Irian Jaya, dat wij beter kennen als Nieuw-Guinea. De afbeelding op het kalenderblad is zo duidelijk, dat ik een beschrijving rustig achterwege kan laten. Alleen de grootte wil ik even vermelden: circa 25 cm, ongeveer 3 cm groter dan onze welbekende spreeuw. Men moet deze vogels zoeken in de dichte bergwouden, waar ze zich ophouden in de hoogste kruinen en zelden op de grond komen. Gewoonlijk worden deze spreeuwen paarsgewijs gezien of af en toe in kleine groepjes. Zodra de broedtijd nadert, zonderen de paartjes zich af en gaan op zoek naar een holle boom of een andere geschikte holte. Hierin komt wat plantaardig nestmateriaal te liggen met een zachte "binnenvoering". Er worden tot drie eieren gelegd. Ze zijn blauwachtig van kleur en bezaaid met bruinachtige spikkels en viekjes. Naar verluidt worden de eieren beurtelings door beide geslachten bebroed. Deze periode duurt ongeveer twee weken. Het duurt ongeveer een maand voor de jongen uitvliegen. Zodra ze goed en wel in de veren zitten, lijken ze al veel op de volwassen vogels. Ze zijn echter aanzienlijk doffer getint. Zoals reeds is gezegd leven deze vogels in de boomtoppen en daar zoeken ze ook hun voedsel. Dat bestaat uit allerlei boomvruchten, bessen en dergelijke, maar als ze een ongewerveld diertje voor de vrij forse snab krijgen, dan wordt dat heus lekker verorberd. Om nog even op de naam terug te komen: Grzimek noemt deze vogel oranje-mino, maar dat zal u waarschijnlijk een zorg zijn. Ik wens u een heel prettige jaarwisseling.

Meindert de Jong

Bladkoninkje

Tekst: Meindert de Jong
Foto: Jan Blasman.

Het woongebied van het Bladkoninkje (*Phylloscopus inornatus*) strekt zich uit over een groot deel van oostelijk Azië en vrijwel geheel Siberië. Verreweg de meeste overwinteren in Zuid-oost-Azië. Een flink aantal daalt evenwel af in westelijke richting naar West-Europa. Ook in ons land zijn vrij veel ringvangsten bekend uit de maanden september, oktober en november. Vooral van de Waddeneilanden en de kuststreek. Het Bladkoninkje kan dus gerekend worden tot de Nederlandse avifauna. Het vogeltje is nauw verwant aan onze fitis en tjtjaf. Het is echter een beetje kleiner en onmiddellijk te herkennen aan de duidelijke wenkbrauwstreep (vandaar de Engelse benaming Yellow-browed Warbler) en de twee witte strepen over de vleugels. (Ook de Duitsers leggen de nadruk op de gele wenkbrauw: Gelbbrauenlaubsänger). Het bladkoninkje is een uiterst beweeglijk diertje, dat constant tijdens het foerageren de vleugeltjes spreidt en sluit. Wat dat betreft is het een nog drukker baasje dan onze twee loofzangertjes, waar hij zo nauw aan verwant is. Insekten worden van het lofer gepikt en passeert een mug of vlieg, dan wordt deze snel met het fijne snaveltje gesnapt. In het overwinteringsgebied zoeken de bladkoninkjes vaak naar voedsel in gezelschap van andere

loofzangertjes, mezen, goudhaantjes en vliegenvangers. De roep lijkt iets op die van de fitis, zoiets als "oeieies", maar dan iets scherper en schriller. Doorgaans worden drie ondersoorten onderscheiden, waarover ik hier niet verder uit zal weiden. De vogels arriveren uit hun winterkwartieren in het laatst van mei, begin juni op de broedterreinen. Al spoedig wordt begonnen met het vormen van de paartjes en het bouwen van het nest. Het is een bcivormig geval van dode grassen, mossen en naalden van coniferen, van binnen gevoerd met haren. Het bevindt zich, net als bij de fitis en tjtjaf op de grond en heeft een zijingang. Waarschijnlijk wordt het, net als bij de twee genoemde loofzangertjes, alleen door het vrouwtje gebouwd. Een voltallig legsel bestaat uit 5 - 6, soms zelfs 7 eitjes. Ze zijn wit met fijne roodachtig-bruine en grijze spikkels. Soms zijn de viekjes donker roodbruin. Verdere details zijn tot nu toe onbekend. Er wordt slechts één legsel grootgebracht. Als de jongen zijn uitgevlogen en zelfstandig, begint de trek naar het overwinteringsverblijf in Zuidoost-Azië. In september zijn alle bladkoninkjes uit het koude noorden vertrokken en doen ze zich uitgebreid tegoed aan de insecten in India en Thailand.

Over Zebravinken

Agaat bruin

Kleureisen.

In de nog jonge agaatserie is de bruine variant wat populairder geworden dan de grijze. Dit komt waarschijnlijk omdat de basiskleur van de agaat bruin een zeer bijzondere tint heeft. Het rug/vleugeldekk moet een warm lichtbruine kleur tonen. Het is steeds moeilijk gebleken een goede omschrijving te vinden voor deze kleur. De nieuwe standaard noemt als eis een beige kleur met een gelige waas. Zo omschreven wordt de kleur echter te bleek. Daarom zouden we de kleur liever omschreven zien als lichtbruin met een okergele waas. Okergeel is een naar oranjebruin neigende kleur geel en geeft naar onze mening nog de beste omschrijving van de speciale kleurwaas die de agaat bruin moet tonen op een lichtbruine basiskleur. Zo omschreven hebben we een goede basis om de vele te bleke exemplaren uit te selecteren. De kop en nek moeten dezelfde kleur bruin bezitten, maar zullen ook okergele waas grotendeels missen. Pas er echter voor op dat de kopkleur niet naar lichtgrijs gaat neigen; ook de agaat bruin is (in een lichtere variant) erg gevoelig voor de grijze kop, die we ook bij veel normaal bruinen aantreffen. De kleur van de tekeningspatronen van oog- en snavelstreep, staarttekening en bij de man de borsttekening is een iets donkerder lichtbruin. Voor de man wordt de kleur van wang en flank geëist in dezelfde kleurdiepte als bij de normaal bruine: oranjebruin respectievelijk kastanjebruin. Het is erg moeilijk deze kleurdiepte ook daadwerkelijk te realiseren. Het is zaak om in de selectie aan deze eis de nodige aandacht te schenken. Het onderlijf tenslotte moet de voor de bruinserie normale warm crème kleur bezitten.

Kweektechnische aanwijzingen.

De agaatfactor bij de zebravink vererft autosomaal recessief. Deze factor moet dus dubbel in de vogel aanwezig zijn om een agaat zebravink te tonen. Er zijn nog maar betrekkelijk weinig agaat bruinen van voldoende kwaliteit. Vaak is de basiskleur te bleek.

Eén van de redenen hiervoor kan zijn dat de vogel ook de isabelfactor bezit: uit een paring van agaat bruinen zijn al eens zuivere isabellen gekweekt. Selecteer de kweekvogel daarom vooral ook op de goede basiskleur. Bij de kweek van deze kleurslag moeten we om de kwaliteit te verbeteren nog veelvuldig terugvallen op de normaal bruine. We paren hiervoor een agaat bruine aan een gewone bruine. Deze bruine moet van goede kwaliteit zijn. Dit geldt voor formaat en model, maar ook voor de kleur. Kies een bruine met een goede warmte in rug/vleugeldekk en in het onderlijf. De kop mag niet naar grijs neigen. Het gaat dus om een bruine met maximaal phaeomelaninebezig. Omdat veel agaat bruinen weinig oogstreep tonen verdient het aanbeveling om de bruine ook te selecteren op een zware oogstreep. De jongen uit deze paring (F1) zijn alle bruin, split voor agaat. Paren we zo'n jonge vogel vervolgens aan

een agaat bruine dan is de uitkomst van deze paring (F2) 50% agaat bruinen en 50% bruinen, split voor agaat. U kunt er ook voor kiezen om twee bruinen, split voor agaat aan elkaar te paren. In dat geval is de paringsuitkomst: 25% agaat bruinen, 50% bruinen split voor agaat en 25% gewone bruinen. De agaten uit deze paring zullen vaak wat forser zijn dan die uit de vorige paring. Een vervelend nadeel is echter dat de bruine jongen en de bruinen, split voor agaat niet of nauwelijks van elkaar te onderscheiden zijn. Het al dan niet bezitten van de agaatfactor moet dan uit kweekresultaten blijken.

Tekst: TC-NZC

Foto: Ton de Bruijn.

Het is niet altijd de kleur

Bandvink Zijn naam komt kort, simpel en weinig zeggend over, maar daar is het toch zeker niet mee afgedaan. Kortom, dit soort verdient het gewoon om weer eens voor het voetlicht gebracht te worden, want ze kunnen zowel de beginnende alsmede de geroutineerde liefhebber veel plezier verschaffen. Maar allereerst een kleine omschrijving over o.a. het uiterlijk van deze 13 à 14 cm grote vogel uit Afrika. De kleur is overwegend bruin en bijna het gehele lichaam is voorzien van een zeer bijzonder mooi tekeningspatroon, hetgeen vooral vanaf de kop tot op het rug- en vleugeldek het meest sprekend is. De pop is wat fletser van kleur en tekening. Het meest opvallend is bij de man de rode keelband en zo is reeds de helft van de naam genoemd; tesamen met het woord "vink" is hij compleet. Dat laatste wijst ons erop, tesamen met de dikke kegelachtige snavel, dat het een specifieke zaadeter is. Overigens wil het niet zeggen dat er als voedsel niet meer op de menukaart staat, want groen, een stukje wit brood en vooral meelwormen worden graag opgenomen. Afhankelijk van de herkomst zijn er nogal wat variëteiten in grootte en kleur.

Een van de eerste mutatievormen is de gele bandvink, een bijzonderheid op zich. Aangezien dit soort onder de conditiekeuring (natuurvogels) valt, zijn er toch wel enige richtlijnen te vermelden omtrent de beoordeling op de wedstrijd. Een veel voorkomende fout is een niet mooi helder en doorgekleurd strak bandje bij veelal jonge vogels. Niet in conditie zijnde exemplaren, tonen nog al eens een onregelmatige vleugeltekening, veroorzaakt door niet aanwezige dan wel losse bevedering. Het is zeker geen eenvoudige opgave hoge ogen te scoren met bandvinken, 89 punten is heel vaak het maximum. Hun nieuwsgierig gedrag wordt vaak overtrokken al zouden ze agressief en vernielzuchtig van aard zijn. De andere eigenschappen zijn alleen maar positief te noemen, gemakkelijk te seksen, vrij

VOGEL '94

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 13 t/m 16 januari 1994
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een echteNBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Er zijn wellicht redenen te id
te komen, maar wat u ook v
dan jammer.

r die doorslaggevend is

sterk, goed te kweken in zowel kooi als volièrre. Ze zijn vrij redelijk verdraagzaam voor combinatie met andere (kleinere) soorten. Ikzelf heb reeds meerdere malen ervaring opgedaan met dit soort. Alle soorten nestelgelegenheden worden geaccepteerd, maar de voorkeur gaat uit naar een aan de voorkant half open nestkastje. Er wordt trouw op de 4 à 5 eitjes gebroed. Bij onraad steken de vogels eerst hun kopjes nieuwsgierig buiten het nest voordat het verlaten wordt. Toen mijn eigen kweek bandvink enkele dagen terug was van die geweldige C.O.M.tentoonstelling in Breda, nam ik het besluit hem te plaatsen bij een wildvang pop. Hij deed gelijk zijn uiterste best het niet onaardig klinkende melodietje ten gehore te brengen om indruk te maken op zijn aangeboden bruid. Waarom ook niet; hij hoeft geen schuldgevoel over te houden voor het falen tijdens het meedingen naar een gouden plak. De 88 punten behaald op de wereldshow tussen al die duizenden concurrenten is geen schande en een 3e aandeel van die mooie herinneringsmedaille was zeker meer dan een schrale troost. Daarbij genomen de wetenschap dat hij van nature nu eenmaal zo'n eenvoudig gekleurd verenpakje heeft meegekregen, was voldoende om vol goede moed, een nieuwe fase in te gaan met de aangeboden pop. Want als vogel(liefhebber) moet je toch weer verder en werd gewoon de draad weer opgepakt. Het klikte meteen met het span in een broedkooi van 100x50x50cm, bij 17°C. Hun wat rommelig en ruw nest was snel vervaardigd en er werden 5 eitjes gelegd. Als over zo'n 14 dagen dit legsel uit zal komen zal het mij zeker toch weer verbazen, die kleine zwart van kleur zijnde jongen. En ik zal ook dan weer denken: Het is niet altijd de kleur die doorslaggevend is.

Tekst: Piet Buijsman
Foto: Harry Lacey.

Denken om niet naar Breda
erzint, u mist alles en dat is

Soorten, rassen en kleurslagen die u nooit eerder zag;
Uitgebreide informatie over voeding en behoeften;
Kontakten met andere liefhebbers en een uitgebreide
verkoopklasse!

"De bevedering van de ideale grasparkiet"

Vererving van de bevedering.

De vererving van de bevedering is niet zo gemakkelijk uit te leggen als de bevedering van de kleuren bij een grasparkiet. Voor dit onderwerp heb ik ook de mening gevraagd van de kwekers die aan dit artikel hun bijdrage

hebben geleverd. In het kort samengevat is men van mening dat de buffbevedering recessief vererft ten opzichte van de yellow bevedering. Ook is men van mening dat de ideale grasparkiet een tussenvorm is van de yellow en buffbevedering en dat deze de

goede eigenschappen van zowel de yellow als de buff moet bezitten, dus een intermediair bevederde grasparkiet. We kunnen stellen dat deze mening tegenstrijdig is, want volgens de wetten van Mendel gedragen de intermediaire eigenschappen zich noch

INTERMEDIAIRE VERERVING

BEVEDERINGS TYPES

Yellow x buff is een vorm van intermediaire vererving, de uitkomsten zijn afhankelijk van de genetische eigenschappen van beide ouders.

recessief, noch dominant. Als men een yellow x buff paart kunnen de uitkomsten per kweekstel verschillend zijn. Uit deze kweekstellen kan men jongen verwachten die op de yellow of buff bevedering lijken, maar ook meerdere tussenvormen hiervan met de kenmerken van zowel yellow als buff. Men heeft hier dus te maken met een vorm van intermediaire vererving die door meerdere factoren tot stand wordt gebracht dan bij intermediaire vererving bij de kleuren. Door de jongen uit yellow en buff onderling te koppelen zullen er weer vele verschil-

Foto 1: Kobalt man met een goede overgang kop/lichaam, blinkt uit in kopbreedte en in borstbreedte. Kopstand is niet optimaal, maskerdiepte is goed en toch hangen de stippen er iets onder, dit verschijnsel zien we meer bij Engelse topvogels. Bevedering sluit goed aan tegen het lichaam, bevederingstype is medium. Groeirichting van de kopbevedering is goed, maar moet wel méér volume hebben. Vergelijk U deze kopbevedering eens met de grijze man van foto 2.

Tekening:

We zien een voorbeeld van graspar-
kieten met respectievelijk de bevede-
ringstypen 2,3 en 4.

lende tussenvormen ontstaan. Al de-
ze verschijningsvormen maken het
juist zo moeilijk omdat men hieraan
niet kan inschatten hoe deze zal ver-
erven. In de literatuur wordt over het
algemeen drie type's besproken na-
melijk de yellow, de buff en medium
buff. De opzet van deze lezing is om
een vrij ingewikkeld onderwerp zo
eenvoudig mogelijk te benaderen.
Om meer duidelijkheid omtrent de
verschillende veertype's te verkrijgen

wil ik vijf type's van bevedering met U
bespreken.

**Tekst: Harry van Doorne.
Foto's: Dave Topliss en
Terry Pilkington.
Tekening: Pim Philippo.**

Foto 2: Grijsze man, opvallend is de lengte en de structuur van de kopbevede-
ring, ook heeft deze kopbevedering, dit zijn goede showeigenschappen, de in-
breng van de buff-factor is goed te zien. Masker moet breder en dieper zijn en
de stippen ronder van vorm. Deze grijsze man was in 1989 best in show, op de
"Budgerigar World show" te Engeland, is gekweekt door Terry en Clare Pilkington.

DE HARPIJ

HEERSER ONDER DE ROOFVOGELS

Eén van de mooiste en zonder twijfel de sterkste onder de dagroofvogels (*Acciptridae*) is de Harpij (*Harpia harpya*) uit de tropische wouden van Midden- en Zuid-Amerika. Deze prachtige, maar helaas bedreigde, arend heeft een zeer uitgestrekt verspreidingsgebied dat zowat de ganse neotropische regio omvat. We vinden de Harpij in de laaglandregenwouden van Belizé, Braziliën Panama, Nicaragua, Guatemala, Mexico, Ecuador, Guyana, Argentinië, Bolivia, Costa Rica, Honduras, Paraguay, Peru en Suriname. In Belizé komt de soort op slechts enkele plaatsen voor zoals Salamanca (Colombiawoud), Swazey Creek, Rio Azul, het Upper Bladen Wildlife Reserve, Cockscomb bassin, Chiquibul en Mountain Pine Ridgebossen. Hun aantal is hier zeer laag en er worden de laatste jaren slechts weinig waarnemingen verricht. (Eitniear 1986). In Brazilië is de Harpij verspreid in het Zuiden, vooral rond Serra-do-mar, Rio Uruquai, Rio Grande do Sul, alsook in Santa Catarina en Panama. In de landen Panama, Nicaragua, Guatemala, Mexico, Ecuador en de Guyana's is de soort nog op enkele plaatsen aanwezig, maar gaat lokaal achteruit. Ook is de soort aangewezen op onverstoord, primair woud en kent aldus geen aanpassingsvermogen aan secundaire, door de mens gecreeëerde wouden. Deze krachtige roofvogel is een echte bosvogel die vooral langs woudranden jaagt op alles wat binnen klauwbereik geraakt. Zowel grote als kleine dieren gaande van luiaarden, capucijneraapjes, doodshoofdaapjes, agoeti's, boomstekelvarkens, neusberen, wolapen, loopvogels, papegaaien... vormen het hoofdvoedsel. De vogels kennen hun jachtterrein zeer goed en gaan op hun prooidieren af zowel via akoestische als optische oriëntatie en gaan dikwijls af op gekrijs van papegaaien of gehuil van apen. De roofvogel jaagt niet in het dichte woud zoals vroeger werd aangenomen, maar aan de rand ervan en langs rijkelijk van prooidieren voorziene rivieren en open plekken. De Harpij heeft zoveel kracht in zijn klauwen dat deze met één ruk een slapende luiaard of aap van een boomtak kan weghalen zonder dat deze hiervan iets merkten. Bij de jacht, die meer op een soort var-

rassingsaanval lijkt, zoeken ze elke boom in hun domein af naar mogelijke prooien.

Harpijen planten zich net als alle grote roofvogels zeer langzaam en slechts om het jaar voort. Per jaar wordt slechts één ei gelegd en het is nog zelden gelukt in gevangenschap om de Harpij te kweken. Alleen de Zoo van Nurnberg (Duitsland) slaagde hierin enkele jaren geleden. In enkele andere zoo's werden wel reeds eieren gevonden, maar ofwel waren die gebroken ofwel steriel. Het is pas sinds de jaren 50 dat we via het onderzoek van Fowler en Cope iets te weten zijn gekomen over hun voortplantingsgedrag die tussen 1959 en 1960 twee Harpijenfamilie's bestudeerden. Recentelijk bestudeerden het Amerikaanse team Deagan, Retlich en Jalp ook enkele vogels nabij de Canokobergen in Guyana, waar ze een prachtige film maakten. In sommige gebieden, zoals Guyana, beginnen de Harpijen reeds vanaf januari-februari te broeden en hun grote nesten bouwen ze in een oude boom tot 70 meter hoogte. Het nest wordt soms jaren naéén hergebruikt en kan na enkele jaren een doormeter van ruim één meter bereiken. De beide dieren bouwen mee aan het nest, maar vanaf het ogenblik dat het vrouwtje begint te broeden, wordt het mannetje binnen een straal van ruim 90 meter van het nest vrijwel niet meer geduld en aggressief door haar verjaagd. Ook het aanbrengen van voedsel dient vanop een tak te gebeuren, waarbij het vrouwtje na luid geroep door het mannetje, wordt uitgenodigd het voedsel zelf te komen halen en zelf onder de jongen te verdelen. De jonge Harpij verblijft minstens 7 maanden in het nest en is ook daarna nog lange tijd van zijn ouders afhankelijk. Ook het uitbroeden van de eieren verloopt over een lange periode, zo'n 56 dagen. Wanneer het jong oud genoeg is om even alleen gelaten te worden en voldoende zelfstandig om zelf wat prooien uit elkaar te halen gaat ook het vrouwtje mee op jacht. Tijdens die jachtpartijen volgen de ouders steeds dezelfde route van en naar het nest en gaan hierbij vooral af op visuele kenmerken in het territorium.

Deze machtige, ruim één meter lange

arenden, zijn reeds vanuit de oudheid bekend uit legenden en verhalen. Reeds in de Griekse mythologie was een Harpij een gevleugeld monster en bij de Romeinen werd de Harpij als een gevleugelde vrouw afgebeeld, met de klauwen van een roofvogel. Ook de inheemse volkeren van Zuid-Amerika hebben veel respect voor deze arend, die er dikwijls als huisdier wordt gehouden of de veren van een volwassen arend als ruilmiddel gebruiken. In ruil voor een bos veren kunnen de Indianen zich vrijwel alles permitteren wat ze voor hun levensonderhoud nodig hebben.

Het is alleen maar te hopen dat deze prachtige vogel voor de toekomst, in zijn natuurlijke biotoop kan blijven voortbestaan want overal gaat de soort door ontbossing, jacht en stroperij achteruit. De Harpij zal enkel kunnen blijven voortbestaan mits het creëren van een voldoende groot netwerk van reservaten, het beschermen van grote, primaire wouden en volledige bescherming van deze soort in het ganse verspreidingsareaal. Het kweken van Harpijen in gevangenschap alsook het houden van een bestand in gevangenschap zal op lange termijn niet direkt kunnen bijdragen aan de globale instandhouding van deze waardevolle, en voor de wetenschap nieuwe vogelsoort.

Literatuur:

- WWGBP/ICBP Bulletin 3: Birds of Prey 1986: bijdragen van Ramos M.A., Albuquerque J.L.B., Eitniear J.C., Gale N.B., Ortiz Crespa.
De Schauensee R.M. 1970: Guido to the Birds of South America Academy of Natural Sciences, Philadelphia U.S.
Collar N.J. 1988: Birds to Watch: Worldchecklist of Threatened Birds ICBP Technical Publications 8 ICBP, Cambridge UK.
Mountfort G. 1989: Rare Birds of the World Collins UK London.

E. de Roeck

Over Japanse meeuwen

Bleekrug roodgrijs

Kleur:**Kop en masker:**

Voorhoofd, schedel, achterschedel, bief en bovenborst, beige grijs, iets lichter van kleur dan de dekkleur van de roodgrijze Japanse meeuw.

Vleugeldek en mantel:

Grote - middelste - en kleine vleugeldekveren, alsmede de slagpennen, wit met een lichtbeige waas, zo licht en egaal mogelijk van kleur.

Staat:

Boven - en onderstaartdekveren en de staartpennen beige grijs, van dezelfde kleur als kop en masker.

Broekbevedering:

Beige grijs, van dezelfde kleur als de kop en het masker.

Snavel:

Bovensnavel beige grijs, ondersnavel licht beige.

Poten:

Vleeskleurig, nagels hoornkleurig.

Ogen:

Donkergroen.

Tekening:**Onderlijf:**

Op de borst, van vleugelbocht tot vleugelbocht, loopt een scherpe kleurafschieding. Op het nagenoeg witte onderlijf mag geen tekening waarneembaar zijn.

Keurtechnische aanwijzingen:

De kleur van de kop en het masker, de staart en de broekbevedering dienen de dekkleur van de roodgrijze meeuw zoveel mogelijk te benaderen, en bovendien dient deze kleur zo egaal mogelijk te zijn. Ideaal is een nagenoeg ongepigmenteerd middenstuk, waarbij dit middenstuk enerzijds en de beige grijze kop- en staartpartij anderzijds, sterk contrasteert. De kleurscheidingen dienen zo scherp en duidelijk mogelijk te zijn. Een diepgekleurde kop- en staartpartij in combinatie met een nagenoeg ongepigmenteerd onderlijf is voorlopig echter nog moeilijk realiseerbaar. Vaak zien we dat de mantel, in vergelijking met het vleugeldek, nog iets te donker van kleur is. Geadviseerd wordt, dit voorlopig nog soepel te beoordelen.

Kweektechnische aanwijzingen:

Een bleekvleugel is een kleurslag, verkregen door selectie uit de pastelkweek. Via pastel roodgrijzen welke vrij donker van kleur en bijna geen onderlijftekening hebben x een zeer lichte pastel roodgrijze, is dit te realiseren. Ook een mogelijkheid moet kunnen zijn, net zo als het ontstaan van roodgrijs, door paringen van bleek-

vleugel roodbruin x bleekvleugel grijs. Door deze paring met verschillende koppels op te zetten, kun je de jongen hieruit onderling met elkaar paren! Zelf heb ik, bij gebrek aan bleekvleugel grijs een lichte pastel roodgrijze gepaard aan een bleekvleugel roodbruin, welke prima van kleur is, tot vrij donker toe. De jongen hieruit wil ik dan paren tegen pastel roodgrijzen met nagenoeg geen onderlijftekening. Hieruit moet dan, allen via strenge selectie, kwaliteit bleekvleugel roodgrijzen komen, welke we dan later tegen elkaar kunnen paren. U zult begrijpen dat de bleekvleugel roodgrijzekweek nog in haar kinderschoenen staat, en dat nog heel veel pionierswerk verricht moeten worden. Toch, die vogels, die de standaard al dicht benaderen, geven een mooi contrast en zijn zonder meer een aanwinst in de Japanse meeuwen familie. Succes.

Tekst: T.C. JMC.

Foto: Ton de Bruijn.

TOKTOKS

Door: M.Aussems

Tot een van de aantrekkelijkste soorten, die we in Afrika vinden behoort de familie van de tokken, geslacht *Tockus*. Het zijn vogels met een lengte van ongeveer 50 cm en daarmee behoren ze tot de kleinste soorten neushoornvogels. In Afrika komen er verspreid over het hele kontinent een 12 soorten voor en verder vinden we nog 2 soorten die in India en op Ceylon voorkomen, we kunnen dus met recht spreken van een Afrikaanse soort.

Het zijn vogels die meestal in kleine groepjes rondtrekken, de paartjes trekken zich aan het begin van de regentijd paarsgewijs terug en beginnen aan de voor hen zo kenmerkende broedgedragingen. De vogels leven vooral van dierlijke kost, maar ook vruchten worden wel gegeten. Ze vangen grote insecten, en ze doen dat zowel op de grond als in de vlucht. Broeden doen bijna al de soorten in boomholtes, soms ook wel in rotsspleten. De pop legt 4 tot 5 eieren en broedt die alleen uit omdat de nestopening door de man met modder is dichtgesmeerd tot een klein gaatje waar hij nog net het voedsel voor het vrouwtje en de jongen door kan aanreiken. De pop ruit haar hele verenkleed terwijl ze zit te broeden en wanneer de jongen ongeveer 4 weken oud zijn wordt de bepleistering van de nestholte ingang afgebroken en breekt het popje naar buiten om te helpen bij het grootbrengen van de jongen. De jongen hebben de ingang van het nest dan weer afgesloten en een 3 tal weken later maken ze de nestopening weer vrij om uit te vliegen. Het nest werd schoongehouden doordat de vogels de uitwerpselen door de nestholte naar buiten spuiten, op die manier is het makkelijk een bewoond nest te vinden, je hoeft alleen maar op de rommel rond een boom te letten. Uit India kennen we de grijze toktok, *Tockus birostris*, 65 cm, die voornamelijk in het noorden en zuidwesten van het land voorkomt. Hij staat bekend als een schuwe, weinig algemene vogel die hoog in de bomen leeft en vooral vruchten eet. De Malabar grijze toktok, *T. griseus*, is een vogel waar ook weinig van bekend is. De geelsnaveltoktok, *T. flavirostris*, is een soort die vooral in het oosten en zuiden van Afrika voorkomt. Man en pop van de soort zijn gelijk van kleur, alleen is het popje iets kleiner van formaat. In Zuid-Afrika broeden de vogels in de maanden oktober tot januari en de jongen worden vooral met ermieten grootgebracht. De roodsnaveltoktok, *T. erythrohynchus*, 55 cm,

lijkt erg op de vorige soort. Het zijn vogels die leven op de savanne. Zie artikel pagina 274, jaargang 1990. De grijze toktok, *T.nasutus*, 46 cm, is een vogel die voorkomt ten zuiden van de Sahara, maar die ook voorkomt in delen van het Arabisch schiereiland. De Decken toktok, *T.deckeni*, is een soort die wat minder algemeen voorkomt van Ethiopië tot Tanzania. De gekroonde toktok, *T.alboterminatus*, 55 cm, is een soort uit Oost-en Zuid-Afrika. Vooral in het zuiden schijnt het een algemene vogel te zijn, die vaak 3 tot 4 weken op een plaats verblijft en daarna weer verder trekt op zoek naar voedsel. De roodsnavel dwergtoktok, *T.camurus*, 30 cm, is een vogel die voorkomt van Liberia tot Congo en leeft in het dichte oerwoud. Van zijn gewoontes is weinig bekend, iets wat we ook kunnen zeggen van de zwarte dwerg toktok, *T.hartlaubi*, die voorkomt in de wouden van Sierra Leone tot Gabon en Congo. De zwarte witsaarttoktok, *T.fasciatus*, komt voor van Senegal in het westen tot Congo in het oosten. Het zijn vogels die van een meer open bos houden. De monteiro toktok, *T.monteiri*, 55 cm, komt voor in Angola en het noorden van Namibië. De vogel leeft hier in berggebieden en er wordt gebroed rond februari. Verder kennen we nog een aantal soorten waar weinig van be-

kend is, de Bradfield toktok, die voorkomt in Zimbabwe, de Hemprich toktok, een plaatselijke en weinig verspreide soort uit Noordoost-Afrika, de Jacksons toktok, Oost-Afrika en de bleeksnaveltoktok, *T.pallidirostris*, die voorkomt van Angola tot Malawi. In Nederland worden de geelsnavel en de roodsnaveltoktok nog wel eens te koop aangeboden. Het zijn vogels die veel ruimte nodig hebben, dus alleen haalbaar voor mensen die voldoende tuinoppervlak tot hun beschikking hebben. Of ze bij liefhebbers gehouden worden weet ik niet, maar bij een goede verzorging en het geluk dat men een paartje van de vogels heeft, lijkt een broedresultaat niet uitgesloten omdat de vogels al wel in dierentuinen gekweekt zijn. De voeding bestaat uit insecten, aangevuld met vruchten en universeelvoer en ook heb ik wel gezien dat de vogels kleine stukjes vlees te eten krijgen. Voor de echte liefhebbers van grote insecten en vruchtenetende vogels lijkt het me een mooie uitdaging als eerste met een broedresultaat te komen.

Het lied van de Waterslagers

Chor en knor.

Chor en knor worden vaak met elkaar verward, toch hebben beide toeren een verschillende structuur. De chor is een onderbroken toer die klinkt als chor, chor, chor, met een duidelijke onderbreking tussen de toongrepen. De knor daarentegen is een ononderbroken toer en daarom een zuivere roltoer. De knor wordt ingezet met 'kn' waarna de grondtoon 'o' volgt in combinatie met de medeklinker 'r'. In z'n fraaiste vorm is de knor **kort en schroevend**. De knor is een toer die nogal vatbaar is voor fouten. De mooiste vorm wordt gezongen op de grondtoon 'o'. Dit kan alleen met gesloten snavel. Gaat deze wat open dan verdwijnt de grondtoon 'o' en maakt plaats voor 'a', 'e', of 'ee'. Hierdoor ontstaat een zogenaamde **'vlakke'** knor. Ook krijgt de knor, vooral bij vogels met veel wateraccent, snel een watereffect: de zogenaamde **'waterige'** knor. Van een **'losse'** knor is sprake wanneer de toer niet kort en schroevend genoeg is en er tussen de medeklinker 'r' te veel ruimte komt. De waardering voor de knor/chor kan variëren van 1 tot en met 6 punten.

Staaltonen.

De staaltonen behoren tot de wat gemakkelijker herkenbare toeren in het lied van de waterslager, omdat deze toer bestaat uit afzonderlijke toongrepen met een flinke tussenruimte. Ze klinken als het slaan op een holle buis waaruit een **naklank** ontstaat. De mooiste vorm van staaltonen heeft de grondtoon 'o' en de medeklinkers 'tj' voor en 'nk' achter. Deze zogenaamde **tjonken** zijn m.i. nog een overblijfsel van de waterslager zoals die zorg in het begin van deze eeuw. Zelfs de Belgische keurmeester Peleman spreekt in de jaren '20 al over tjonken als een zeer zeldzame toer. Ik vraag me dus in alle eerbijheid af waarom deze toer, die al tientallen jaren niet meer door waterslagers wordt gezongen nog altijd op de keurlijst vermeld staat. De staaltonen van de huidige waterslagers worden gezongen met 't' of 'tj' voor en 'ng' achter terwijl de grondtoon 'o', 'oe', 'u' of 'i' klinkt. Een vereiste is dat de staaltonen **helder** klinken en **voldoende naklank** hebben. Zoals bij alle toeren kan de diepe grondtoon vervlakken tot 'a'. Staaltonen

klinken ook minder fraai wanneer het ritme te snel is. Dan verdwijnt immers de naklank vrijwel volledig. Een waterslager wil in z'n lied ook wel eens geslagen fluiten brengen. Deze lijken qua vorm veel op staaltonen, maar missen de voor staaltonen onmisbare naklank. De waardering voor de staaltonen kan variëren van 1 tot en met 6 punten; zingt de vogel tjonken dan worden 7 tot en met 9 punten gegeven.

Fluiten en soeten.

In velerlei variaties komen de fluiten in het lied van de waterslager voor. Het ene moment strelen ze het oor, het andere moment gaan ze je door merg en been. De **mooiste** vorm van fluiten begint met de medeklinker 'd' of 't' gevolgd door de grondtoon 'o' of 'oe'. De toongrepen worden onderbroken gebracht en de toer klinkt dan als doe, doe, doe. Hoe langer de grondtoon wordt aangehouden en hoe langzamer het ritme van de toongrepen des te fraaier klinken de fluiten. Zoals hierboven al werd aangestipt kunnen foutieve fluiten het lied behoorlijk schaden. De meest voorkomende fouten zijn: fluiten op de te hoge grondtoon 'i', 'a' of 'e', de zogenaamde **'spitse'** fluiten. Fluiten op de grondtoon 'eu', de zogenaamde **'neuzige'** fluiten. Ook fluiten die worden ingezet met 'tz' of 'ts' worden lager gewaardeerd. De allermooiste vorm van fluiten zijn de zogenaamde soeten. De fluiten hebben dan de medeklinker 's' vooraan en de 't' achter, terwijl de grondtoon op 'oe' is. De fraaiste soeten worden gebracht in een ritme dat nog lager is dan dat van de fluiten. Ik zou echt niet weten wanneer een keurmeester voor het laatst punten voor soeten heeft gegeven, maar het lijkt me dat dit nog van vóór de Tweede Wereldoorlog dateert. De waardering voor de fluiten kan variëren van 1 tot en met 6 punten; zingt de vogel soeten dan worden 7 tot en met 9 punten gegeven.

Fluitenrol.

Wanneer fluiten in een dusdanig snel ritme worden gezongen dat het lijkt alsof de toongrepen aan elkaar vastzitten, spreken we van een **fluitenrol**. De naam is eigenlijk niet correct, omdat de fluitenrol geen echte roltoer

maar een **onderbroken** toer is. De mooiste fluitenrol heeft als 'grondtoon' 'oe', maar meestal wordt deze toer gezongen op de grondtoon 'u' of 'i'. De mooiste fluitenrol klinkt als doedoedoedoedo. Het spreekt welhaast vanzelf dat de foutieve vormen van fluiten vrijwel overeenkomen met de minder fraaie vormen van fluitenrol. De waardering voor de fluitenrol kan variëren van 1 tot en met 6 punten.

Bellen.

Bellen is een onderbroken toer. De toongrepen beginnen met de medeklinker 't' en achteraan 'ng' en worden met de klinker 'u' of 'i' als grondtoon in een vrij snel ritme afgezet. Ze klinken dan als ling, ling, ling of lung, lung, lung. Echte slagvogels zingen ook wel zogenaamde **'geslagen'** of **'metallieke'** bellen. Het kost de waterslager kennelijk weinig moeite deze toer te zingen want niet zelden wordt het lied ontsierd door een overdaad aan bellen. Dit geldt vooral wanneer deze toer ook minder fraai wordt gezongen. **Foutieve** bellen hebben een hoge 'i' als grondtoon en klinken **hard** en **scherp**. De waardering voor de bellen kan variëren van 1 tot en met 6 punten.

Belrol.

Wanneer de bellen door de medeklinker 'r' aan elkaar worden gelast tot een ononderbroken toer spreken we van beltenrol of kortweg belrol. Ze klinkt als ririririri of rurururu. Omdat een goede belrol met een **weinig geopende snavel** wordt gezongen, kan deze toer snel te hoog en dus foutief worden. Belrollen die met wijd opengeperde bek worden gebracht zijn helaas geen uitzondering en **ontsieren** het lied van menige waterslager. Tracht in ieder geval geen voorzanger te gebruiken met een foutieve belrol, omdat juist deze toer heel snel door de jonge mannen wordt overgenomen. De waardering voor de belrol kan variëren van 1 tot en met 6 punten.

ysel

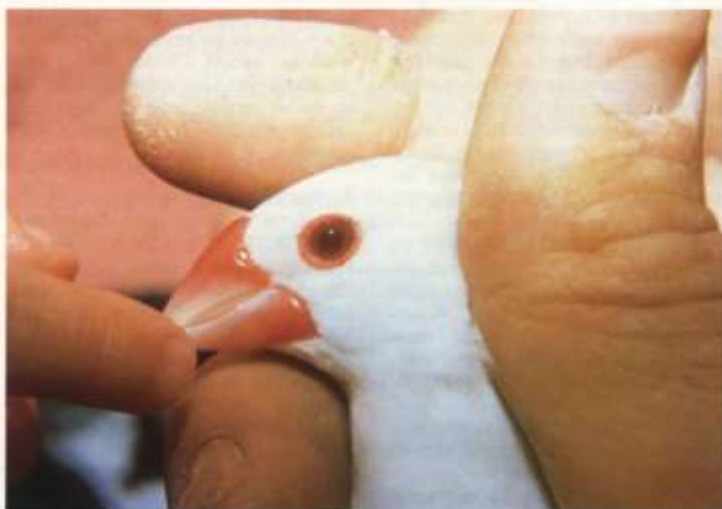
De

Albino rijstvogels

Tekst en foto's: Johan van der Maelen.

Hun oorsprong ligt bij een sterk opgebleekte isabel rijstvogel, met dieprode oogkleur. Door deze isabel vogel te koppelen aan een witte rijstvogel, verkregen we grijsbonte rijstvogels, uiteraard met zwarte oogkleur. Na verschillende jaren dergelijke grijsbonte vogels onderling aan elkaar te koppelen, verkregen we bonte (bruin-wit) rijstvogels met isabel ogen! Dit jaar zijn we erin geslaagd zuiver witte rijstvogels te kweken, reeds van in het nest, met helder rode ogen.

In België zijn er al discussies gevoerd omtrent deze, tot op heden nooit geziene variant van de rijstvogel. Volgens sommige kwekers zou ook de bek kleurloos moeten zijn om van een echte albino te kunnen spreken. Iets waar ik mijn twijfels over heb omdat er

toch nog een bepaalde melanine in de ogen overblijft welke mogelijk dezelfde kan zijn als die welke verantwoordelijk is voor de rode kleur van de bek.

Tekst en Foto's:
Johan van der Maelen.

VOGEL '94

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 13 t/m 16 januari 1994
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

met alle prachtvinken